

Sygn. akt *III Ns 113/18*

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Agnieszka Matlak**

Sędziowie: **SSO Mariusz Solka**

SSR (del.) Ewa Uchman (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2018 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku **H. Z.**

z udziałem **Przewodniczącej Komisji Wyborczej dla Powiatu (...) w O. M. P., Przewodniczącej Komisji Wyborczej w Ł. A. P. i Komisarza Wyborczego w W. J. O.**

o **stwierdzenie nieważności wyborów**

postanawia:

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu.

SSO Agnieszka Matlak SSO Mariusz Solka SSR (del.) Ewa Uchman (spr.)

UZASADNIENIE

W dniu 08 listopada 2018 r. wpłynął do tut. Sądu protest wyborczy H. Z. - kandydata do Rady Powiatu (...) z list Komitetu (...) w okręgu nr (...) - skierowany przeciwko ważności wyboru T. D. do Rady Powiatu (...) w wyborach przeprowadzonych w dniu 21 października 2018 r., w którym wnioskodawca wniósł o stwierdzenie nieważności jego wyboru i zarządzenie powtórzenia wyborów Rady Powiatu (...) w okręgu nr (...). Wnioskodawca podniósł zarzut naruszenia przepisu art. 82 § 1 pkt 2 w zw. z art. 111 § 1 oraz § 4 Kodeksu wyborczego (tj. z powodu naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów oraz z powodu rozpowszechniania informacji nieprawdziwych w ramach prowadzonej kampanii wyborczej) – poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwych materiałów wyborczych, a następnie niewykonanie prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie (sygn. akt XXV Ns 173/18), nakazującego sprostowanie nieprawdziwych informacji podanych przez Komitet Wyborczy Wyborców T. D. w kolejnym, przedwyborczym numerze (...) oraz dostarczenie do skrzynek pocztowych 7.500 sprostowań podanych przez KWW T. D. nieprawdziwych informacji, co miało istotny wpływ na wynik wyborów, gdyż mieszkańcy Ł. zostali wprowadzeni w błąd co do osoby, która kandyduje w wyborach do Rady Powiatu, tj. wyborcom tym został przedstawiony wizerunek burmistrza T. D. jako kandydata do Rady Powiatu, podczas gdy na to stanowisko startowała osoba o identycznym imieniu i nazwisku, niedziałająca do tej pory aktywnie w życiu publicznym / protest – k. 5-6 akt/.

W uzasadnieniu powyższego wnioskodawca wskazał, że w dniu 05 października 2018 r. ukazał się 156 numer (...), w którym znajdowała się ulotka wyborcza Komitetu Wyborczego Wyborców T. D. zawierająca nieprawdziwą informację. Na trzeciej stronie tejże ulotki zamieszczono zdjęcia osób kandydujących w zbliżających się wyborach samorządowych. Ponad czterema zdjęciami kandydatów umieszczono napis „(...)”, a te zdjęcia przedstawiają czterech kandydatów do Rady Powiatu (...) - E. W., T. K., D. K., M. M. / wydanie gazety – k. 29 i n. akt/. Obok tych zdjęć widniało zdjęcie jednego kandydata do Rady Miejskiej w Ł., jednocześnie ubiegającego się o stanowisko Burmistrza Ł. - T. D. Obecnie urzędujący Burmistrz Ł. T. D. nie był natomiast kandydatem do Rady Powiatu (...), lecz jedynie kandydatem do Rady

Miejskiej w Ł. oraz równocześnie kandydatem na Burmistrza Ł.. Kandydatem do Rady Powiatu (...)z listy Komitetu Wyborczego Wyborców T. D. była natomiast osoba o tym samym imieniu i nazwisku - T. D. / bezsporne/.

Zdaniem wnioskodawcy, opisany powyżej sposób rozmieszczenia zdjęć i informacji znajdujących się na ulotce wyborczej oraz na stronie internetowej, wprowadzał w błąd wyborców, albowiem sugerował, iż to obecnie urzędujący Burmistrz Ł. T. D. - postać znana wśród lokalnej społeczności, kandyduje do Rady Powiatu (...), podczas, gdy w rzeczywistości kandydatem tym jest zupełnie inna osoba - T. D., którego wizerunek oraz program wyborczy nie zostały dotychczas przedstawione.

W ocenie wnioskodawcy, biorąc pod uwagę powyższe, należy wskazać, iż istniało uzasadnione ryzyko, że potencjalny wyborca oddając głos na T. D. - kandydata do Rady Powiatu (...) będzie przekonany, iż oddaje swój głos na obecnego Burmistrza Ł. - T. D.. Tak mylące informacje stanowiły zatem nieprawdziwy materiał wyborczy, skutkujący wystąpieniem z wnioskiem o ich sprostowanie w trybie wyborczym.

Istotnie, w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie XXV Wydziałem Cywilnym, z wniosku Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego (...) z udziałem Komitetu Wyborczego Wyborców T. D. wydano w dniu 12 października 2018 r. orzeczenie, w którym: (1) orzeczono zakaz rozpowszechniania przez uczestnika KWW T. D. nieprawdziwych informacji umieszczanych na materiałach wyborczych dotyczących kandydata T. D. polegających na wskazywaniu jako kandydata do Rady Powiatu (...) obecnie urzędującego burmistrza Ł. T. D. podczas, gdy rzeczywistym kandydatem jest inna osoba nosząca nazwisko i imię: T. D.; (2) orzeczono przepadek materiałów wyborczych w/w uczestnika zawierających nieprawdziwe informacje polegające na wskazywaniu jako kandydata do Rady Powiatu (...) obecnie urzędującego burmistrza Ł. T. D. podczas, gdy rzeczywistym kandydatem jest inna osoba nosząca nazwisko i imię: T. D.; (3) nakazano Uczestnikowi postępowania KWW T. D. opublikowanie w najbliższym numerze (...) (w dniu 19 października 2018 roku) sprostowania nieprawdziwej informacji znajdującej się w ulotce wyborczej opublikowanej w (...) (nr (...) z dnia 05 października 2018 roku, między stronami 12-13) sugerującej, iż obecnie urzędujący Burmistrz Ł. T. D. jest kandydatem do Rady Powiatu (...), w formie ogłoszenia o treści: „ Obecnie urzędujący Burmistrz Ł. T. D. (lat 53) nie jest kandydatem do Rady Powiatu (...). Zbieżność nazwisk obecnie urzędującego Burmistrza Ł. oraz T. D. (lat (...)) - rzeczywistego kandydata do Rady Powiatu (...) z listy Komitetu Wyborczego Wyborców T. D. jest przypadkowa. Zamieszczone w ulotce wyborczej opublikowanej w (...) (nr (...) z dnia 05 października 2018 roku, między stronami 12-13) zdjęcie T. D. jako kandydata do Rady (...) nie jest zdjęciem tego kandydata, a posłużenie się zdjęciem aktualnie urzędującego Burmistrza Ł. T. D. było zabiegiem mającym na celu wprowadzenie wyborców w błąd.” i nakazano opublikowanie tego sprostowania na pierwszej stronie (...) o wielkości 5 cm (pion) na 10 cm (poziom), czcionką kroju Times New Roman, Rozmiar 14, oraz na stronie głównej strony internetowej (...) a nadto na stronie głównej (tzw. „tablicy”) na profilu społecznościowym (...) obecnie urzędującego Burmistrza Ł. T. D. oraz wydrukowanie co najmniej 7.500,- (siedem tysięcy pięćset) sztuk ulotek zawierających treść powyższego sprostowania i dystrybucję ich do domów mieszkańców Ł. w terminie do 20 października 2018 roku włącznie, jak również (4) nakazano uczestnikowi KWW T. D. wpłacenie kwoty 5.000 zł na rzecz Towarzystwa (...) (KRS: (...)) L., ul. (...), (...)-(...) I.. Orzeczenie to uprawomocniło się z dniem 16 października 2018 r., w którym Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie uczestnika / bezsporne, informacja znana Sądowi z urzędu, postanowienie – k. 16-20 akt, postanowienie w postępowaniu zażaleniowym – k. 21-28 akt/.

Zdaniem wnioskującego, orzeczenia te nie zostały wykonane przez KWW T. D., dokonano jedynie umieszczenia sprostowania na stronie internetowej Komitetu oraz na profilu Burmistrza Ł. T. D. na portalu (...), nie zostało ono natomiast opublikowane w czasopiśmie (...)

H. Z. podał przy tym, że w wyborach do Rady Powiatu (...), T. D. uzyskał 1.390 głosów ważnych na 3.076 głosów oddanych na Komitet spośród 12.694 ważne oddanych głosów w okręgu, który to wynik zapewnił mu zdobycie mandatu radnego Rady Powiatu. Wedle wnioskodawcy, działanie KWW T. D. miały istotny wpływ na wynik wyborczy T. D., bowiem powoływana gazeta - dwutygodnik jest medium o dużym zasięgu na skalę lokalną, zatem jej treści mają większy zasięg aniżeli profil T. D. na (...). Co więcej, w dniu 22 października 2018 r. J. S. zapytał mieszkańców Ł., czy otrzymali oni sprostowanie w formie ulotki, w ankiecie 266 osób zaznaczyło, że nie, 13 osób potwierdziło

jej otrzymanie, udokumentowano również wiele wyrzuconych ulotek na okolicznych terenach zielonych / wydruk ze strony internetowej – k. 32 i n. akt/.

Wnioskodawca dołączył również oświadczenie, podpisane przez 17 wyborców z okręgu nr (...) w Ł., w którym podali, że zostali wprowadzeni w błąd przez KWW T. D. w związku z wyborami do Rady Powiatu (...) / vide oświadczenie wraz z listą – k. 34-35 akt/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Możliwość zaskarżenia do Sądu ważności wyborów została przewidziana na gruncie ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U.2018.754 j.t.).

Zasady przewidziane w ustawie dotyczą m. in. określenia terminu do wniesienia protestu, podstaw, na których można oprzeć wnioski o stwierdzenie nieważności wyborów oraz kręgu osób uprawnionych do wniesienia protestu i podlegają one weryfikacji przy wstępnym rozpoznaniu wniosku przez sąd, który na tej podstawie podejmuje decyzję o dopuszczalności merytorycznego jego rozpoznania.

Stosownie do treści art. 82 § 1 ustawy Kodeks wyborczy, przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby (protest wyborczy bowiem może być skierowany przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub przeciwko wyborowi określonej osoby w przypadku wyborów organów wieloosobowych - Łukasz Buczkowski, powołując się na art. 321 § 1, art. 324 § 1 i art. 325 § 1 Kodeksu, słusznie dowodzi, że w przypadku wyboru organów jednoosobowych można go wnieść przeciwko wyborowi określonej osoby - zob. Ł. Buczkowski, Stwierdzenie ważności wyborów parlamentarnych i prezydenckich na gruncie kodeksu wyborczego, w: K. Skotnicki, Kodeks, s. 214) może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Z kolei artykuł 392 § 1 powołanej na wstępie ustawy przewiduje, że protest wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego w terminie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości przez komisarza wyborczego, w trybie określonym w art. 168 § 1 cyt. ustawy wyników wyborów na obszarze województwa.

Poddając więc w pierwszej kolejności weryfikacji terminowość wniesionego protestu, należy wskazać, że w dniu 21 października 2018 r. odbyły się wybory do rad na obszarze województwa (...). Wyniki ww. wyborów Komisarz Wyborczy w (...) podał do publicznej wiadomości w dniu 29 października 2018 r. (obwieszczenie Komisarza Wyborczego w W. (...) z dnia 25 października 2018 r. o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa (...), Dziennik Urzędowy Województwa (...) z dnia 29 października 2018 r.).

Protest wyborczy H. Z. został wniesiony w dniu 08 listopada 2018 r., co przesądza, iż został on wniesiony w terminie do tego przewidzianym.

W doktrynie podkreśla się, że protest, aby został rozpatrzony merytorycznie, musi spełniać wymogi formalne – tzn. musi być złożony w terminie, wskazać naruszone przepisy, sformułować zarzuty oparte na Kodeksie wyborczym oraz przedstawić dowody, na których oparte zostały zarzuty. Określony musi zostać również zakres protestu. Protest musi być złożony w formie pisemnej i nie może być przesłany drogą elektroniczną – nadal aktualne jest stanowisko Sądu Najwyższego który uznał, że: „wniesienie protestu w takiej formie jest niedopuszczalne, gdyż żaden przepis ustawy tej możliwości nie wprowadza. Z przepisu natomiast art. 392 § 1 ustawy Kodeks wyborczy jasno wynika, że protest wyborczy wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego”.

Istotną okolicznością uniemożliwiającą nadanie sprawie dalszego biegu było natomiast nie przedstawienie dowodów na poparcie formułowanych przez skarżącego konkretnych zarzutów.

W proteście zawarte zostały jedynie przypuszczenia i wątpliwości wnioskodawcy, co do prawidłowości procesu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów, z uwagi na niewłaściwe poinformowanie mieszkańców o wynikach rozpoznanego prawomocnie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 Kodeksu wyborczego, w którym orzeczono zakaz rozpowszechniania przez uczestnika KWW T. D. nieprawdziwych informacji umieszczanych na materiałach wyborczych dotyczących kandydata T. D. polegających na wskazywaniu jako kandydata do Rady Powiatu (...) obecnie urzędującego burmistrza Ł. T. D. podczas, gdy rzeczywistym kandydatem jest inna osoba nosząca nazwisko i imię: T. D. i nakazano uczestnikowi postępowania KWW T. D. opublikowanie w najbliższym numerze (...) (w dniu 19 października 2018 roku) sprostowania nieprawdziwej informacji znajdującej się w ulotce wyborczej opublikowanej w (...) (nr (...) z dnia 05 października 2018 roku, między stronami 12-13) sugerującej, iż obecnie urzędujący Burmistrz Ł. T. D. jest kandydatem do Rady Powiatu (...).

Istotnie, w przedmiotowym numerze gazety takie sprostowanie w formie oświadczenia nie ukazało się, jednakże na drugiej stronie zamieszczono informację: „(...)”, w którym wskazano, że na listach wyborczych znajdują się ludzie o zbieżnych nazwiskach, podając, że kandydatów o tym samym imieniu i nazwisku różnić będzie jednak nazwa reprezentowanego Komitetu Wyborczego oraz wiek, podając że w listach do Rady Miejskiej będzie brał udział komitet obecnego burmistrza - KWW T. D. /vide – k. 30v akt: „ (...)”/.

Uznać zatem należy, iż mieszkańcy – czytelnicy gazety - zostali ostrzeżeni o możliwej pomyłce i poinformowani o jej ewentualnych konsekwencjach, chociaż w formie odmiennej od tej, wynikającej z orzeczenia Sądu, to jednak dającej tożsame skutki.

Tymczasem stosownie do art. 392 § 2 ustawy Kodeks wyborczy, wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Jak zauważono w doktrynie prawa, w odniesieniu do art. 392 § 2 nadal aktualne jest stanowisko Sądu Najwyższego, zajęte na gruncie podobnej wcześniejszej regulacji ustawowej – „przeprowadzenie wyborów zgodnie z procedurą wyborczą oznacza, że ustalony (ogłoszony) wynik głosowania jest zgodny z oddanymi głosami. Dopuszczalność podważenia tej zasady nie może być gołosłowna, lecz każdorazowo warunkuje ją przedstawienie lub wskazanie dowodów, jednak nie jakichkolwiek, ale takich, które uzasadniają zarzut protestu” (post. SN z 5.12.2007 r., III SW 63/07, OSNAPiUS 2008, Nr 15–16, poz. 246). Podstawy protestu nie mogą stanowić ogólnikowe stwierdzenia, niepoparte konkretnymi dowodami (zob. post. SO w Szczecinie z 3.12.2002 r., I Ns 307/02, niepubl.). Wnoszący protest „musi, więc nie tylko sformułować w sposób prawidłowy zarzuty konkretne, ale także musi przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty” (B. Banaszak, Kodeks wyborczy. Komentarz, Wyd. 3, Warszawa 2018, Sip Legalis).

„Przepis art. 107 § 1 Kodeksu wyborczego nie jest też przepisem dotyczącym głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów w rozumieniu art. 82 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego. Nawet przy szerokim rozumieniu pojęcia "przepisów dotyczących głosowania", którą zaprezentował Sąd Najwyższy (7) w uchw. z 18.10.2012 r. (III SW 4/12, OSNAPiUS 2013, Nr 5–6, poz. 70), nie można uznać, że mieszczą się w nim przepisy regulujące przebieg kampanii wyborczej” (post. SN z 11.6.2015 r., III SW 57/15, Legalis).

Zważyć trzeba, że nie każde uchybienie przepisom kodeksu wyborczego, nawet takie dotyczące przebiegu głosowania, będzie miało wpływ na ustalenie wyników wyborów. Musi istnieć związek przyczynowo-skutkowy między owym naruszeniem Kodeksu wyborczego a wadliwością procesu głosowania i ustalenia wyników wyborów. Naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego tylko wtedy skutkować będzie nieważnością wyborów, gdy owo naruszenie doprowadziło w efekcie do wadliwego ustalenia wyników wyborów. Innymi słowy, musi istnieć pewność co do tego, że gdyby uchybienia nie nastąpiły, wynik wyborów byłby inny, co stwierdził m.in. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w postanowieniu z dnia 23 listopada 2012 r., I ACz 726/12.

Ponadto, „konstytucyjnie konieczną treścią kontroli ważności wyborów jest badanie uchybień prawu wyborczemu i dokonywanie ocen, czy uchybienia te były na tyle istotne, że miały lub mogły mieć wpływ już to na wybór poszczególnych posłów (senatorów), już to na cel wyborów. Punktem wyjścia jest przy tym domniemanie ważności wyborów, a więc udowodnienia wymaga brak tej ważności” (post. SN z 14.4.2016 r., III SW 4/16, Legalis).

Nieprawidłowości dotyczące ustalania wyników wyborów, implikujące uznanie protestu za zasadny, oceniane są w praktyce orzeczniczej pod kątem tego, czy naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego miały wpływ na wadliwe ustalenie wyników wyborów. Gdy tak nie jest „protest wyborczy jest zasadny, ale jego zarzuty nie miały wpływu na ważność wyborów” (zob. np. post. SN z 16.7.2014 r., III SW 46/14, Legalis). Oznacza to, że nie każde uchybienia dotyczące ustalania wyników wyborów prowadzą do uznania wyborów za nieważne.

W ocenie Sądu, w sprawie niniejszej, pomimo niewykonania orzeczenia sądowego, tożsamy krąg odbiorców, co życzeniowy dla wnioskodawcy, dowiedział się o zaistniałej sytuacji (możliwej pomyłki z nazwiskami kandydatów), zatem zarzuty w tej kwestii nie mają pokrycia w faktach i de facto nie miały żadnego znaczenia przy samej czynności głosowania (wyborcy mieli świadomość na kogo głosują) i ustalaniu liczby oddanych głosów, nie mając wpływu na ich wynik. Błędne, a co najmniej niewykazane, pozostaje przekonanie wnioskodawcy, że wynik wyborów byłby odmienny aniżeli ustalony, gdyby do wskazywanych przez niego nieprawidłowości nie doszło.

Zgodnie zaś z art. 393 § 1 ustawy Kodeks wyborczy, Sąd okręgowy rozpoznaje protesty wyborcze w postępowaniu nieprocesowym, w ciągu 30 dni po upływie terminu do wnoszenia protestów, w składzie 3 sędziów, z udziałem komisarza wyborczego, przewodniczących właściwych komisji wyborczych lub ich zastępców. Natomiast paragraf 2 powołanej normy prawnej przewiduje, że sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu protest wyborczy wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków określonych w art. 82 § 1 i art. 392.

Z uwagi więc na brak sformułowania w treści protestu konkretnych zarzutów, popartych stosownym materiałem dowodowym, protest wyborczy, jako niespełniający wymogów określonych w art. 392 § 2 ustawy Kodeks wyborczy, należało pozostawić bez dalszego biegu, o czym orzeczono w sentencji postanowienia.

SSO Agnieszka Matlak SSO Mariusz Solka SSR (del.) Ewa Uchman (spr.)

Zarządzenie: (...)

(...)